

ÖKOISKOLAI BESZÁMOLÓ (ÁLTALÁNOS TEVÉKENYSÉG)

ÉS

MUNKATERV

2020/21. TANÉV

KMASZC Varga Márton Kertészeti és Földmérési Technikum és Kollégium

Intézményünk az ország egyik legrégebbi szakközépiskolája (1926 óta működik) jelenleg kertész és földmérő szakembereket képez. Olyan szakmát adunk diákjaink kezébe, ahol egyértelmű és elvárt az ökológikus szemléletű gondolkodás, a természet szeretete. Oktatóként éppen ezért törekszünk a környezettudatos gondolkodásmód és a fenntarthatóság elveinek beépítésére a mindennapjainkba.

Zöldfelületek fenntartóiként feladatunk, hogy észrevegyük, és megfelelően kezeljük a természeti értékeket; kertépítőként pedig az élő és élettelen / épített és természetes elemek harmóniájának megvalósítására törekszünk.

Intézményünket egy közel három hektáros iskolakert öleli körbe, amely bővelkedik természeti, kultúrtörténeti, építészeti értékekben, amelyekre nagyon büszkék vagyunk, diákjainkkal együtt féltőn óvjuk, és igyekszünk minél szélesebb körben bemutatni.

A környezettudatosságra nevelésünk átfogó célja, hogy elősegítsük tanulóink magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy később képesek legyenek a környezet megóvására, elősegítve ezzel az élő természet fennmaradását, a fenntartható fejlődést.

Az Öko-Munkacsoport ebben a tanévben augusztus végén, az első munkacsoport-értekezlettel kezdte meg a munkáját. Összegeztük az eddigi tapasztalatokat, meglátásokat az öko-tevékenységekkel kapcsolatban, és nagy lelkesedéssel, számos jó ötlet felvetésével indultunk neki a munkának.

Az előző tanévekhez hasonlóan folytattuk azokat a tevékenységeket és programokat, melyek a diákok körében népszerűek, valamint segítik a környezettudatos gondolkodásmód és a fenntarthatóság elveinek beépítését a mindennapjainkba. Továbbra is szeretnénk elérni, hogy közvetlen környezetünkben úgy a diákság, mint a tanárok számára a szűkebb környezet- és természetvédelem mellett rutinszerűvé váljon a hulladékok elkülönített gyűjtése, a környezettudatos életmód és fogyasztás, valamint az egészséges életmód kialakítása. Ennek elérése mindannyiunktól folyamatos példamutatást igényel.

Az iskola helyi tantervében és pedagógiai programjában meghatározó szerep jut a környezeti nevelésnek, a fenntarthatóság kérdéskörének. Az iskola dolgozói (vezetőség, tanári kar, technikai személyzet) tudatában van a fenntarthatóság kérdéskörének fontosságával, ezen szempontokat a mindennapi rutin munkában figyelembe veszi, érvényesíti.

A koronavírus-helyzet a múlt év második félévben új kereteket teremtett. Az idei munkatervünkbe illesztettük ennek az időszaknak a tapasztalatait beépíteni, a felmerült igényekre reagálni.

Az Ökoiskolai Munkacsoport Tagjai:

Antics Katalin – agrármérnök-tanár
Dr. Keszi-Harmath Dániel – magyar nyelv és irodalom szakos tanár
Dublinszki-Boda Brigitta – agrármérnök-tanár
Kovács István – földmérő üzem mérnök szakmai tanár
Márjás József – karbantartó
Molnár Gabriella – könyvtáros tanár
Murvai Andrea – üzemeltetési gondnok
Rákosi Viktória – kertészmérnök szakmai tanár
Skola István - kertészmérnök szakmai tanár

Az iskola legfontosabb adottságai, értékei amelyekre az „Ökoiskola” céljainak megvalósításában építhetünk:

- Intézményünk **szellemiségén** kívül legnagyobb értéket a közel egy évszázados, közel három hektár körüli **zöldfelület** képviseli.
- A kert kimagasló értéket képviselő **botanikai ritkaságai**, melyek a koruknál, méretüknél és ritkaságuknál fogva válnak különleges értékekké:
 - Magyarország, illetve Közép-Európa legidősebb szecsuanai mamutfenyője (*Metasequoia glyptostroboides*), mely a kihaltnak vélt faj első Európába bekerülő magtételéből származik;
 - Magyarország egyik legnagyobb, legidősebb és egyetlen földtől ágas himalájai selyemfenyője (*Pinus wallichiana*), melynek kora több, mint 100 év;
 - Magyarország egyik legnagyobb csüngő ágú japán akáca (*Sophora japonica* 'Pendula'), mely a 2008. Év Fája versenyen VIII. díjat nyert;
 - közel 150 taxont tartalmazó örökzöld gyűjtemény, benne idős cédrusokkal (*Cedrus sp.*), örökzöld magnóliával (*Magnolia grandiflora*), és a főváros egyik legmagasabb tengerparti mamutfenyőjével (*Sequoia sempervirens*);
 - közel 250 taxont tartalmazó lombhullató díszfa gyűjtemény, benne idős platánokkal (*Platanus acerifolia*), csüngő koronájú növényekkel (*Morus alba* 'Pendula'), díszcseresznyékkal (*Prunus serrulata*), tölgyekkel (*Quercus sp.*) és magyar kőrissel (*Fraxinus angustifolia ssp. pannonica*);
 - tematikus faj- és fajtagyűjtemények (többek között páfrányfenyő (*Ginkgo biloba*), hamisciprus (*Chamaecyparis sp.*), selyemmirtusz (*Lagerstroemia sp.*), lilaakác (*Wisteria sp.*) és babérmeggy (*Prunus laurocerasus*) gyűjtemény, összességükben mintegy 110 taxonnal);
 - közel 400 taxont tartalmazó évelő gyűjtemény (benne a közel 100 fajtát tartalmazó árnyékliliom (*Hosta sp.*) fajtagyűjteménnyel);
 - mediterrán és félsivatagi növénygyűjtemény megközelítően 50 taxonnal.
- A közel 100 éves, Magyarországon elsőként létesült, tehát legrégebbi **japánkert**, melynek nemzetközi elismertségét Japán diplomáciája és a nagykövetségük már többször is bizonyította. A kert és környéke egyben kelet-ázsiai növénygyűjtemény is, megközelítőleg 373 taxonnal.
- A süllyesztett kaktuszház, benne a megközelítőleg 300 taxont számláló **kaktusz és pozsgás-gyűjteménnyel**.
- A japánkert 1991 óta **botanikus kert**, tagja a Magyar Arborétumok és Botanikus Kertek Országos Szövetségének (MABOSZ).
- A kert a MME (Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület) által nyilvántartott, odúkkal, rovarhotelekkel felszerelt **madárbarát kert**.

Az iskola általános öko-tevékenységei az „Ökoiskola” kritériumrendszere szerint:

Általános elvárások (folyamatos tevékenység):

- Az iskola **mindennapi működése** során szem előtt tartja a környezettudatosság szempontjait. Pedagógusként törekszünk pl.: a hulladékok mennyiségének csökkentésére – a nyomtatási szükségletek mérséklésével és a digitális formátum előnyben részesítésével; rendezvényeinken a műanyag eszközök felhasználásának csökkentésével.
- Az **iskola közvetlen környezetének és udvarának gondozásában**, karbantartásában aktív szerepet vállalnak pedagógusaink és diákjaink egyaránt. Az iskola alapvető irányultsága miatt diákjainkkal szemben elvárás, hogy folyamatosan közvetlen kapcsolatban legyenek környezetükkel, megismerjék annak folyamatait – értsék, értékelni tudják, és ha kell, be tudjanak avatkozni. Az iskola kertje egyben tanulást szolgáló gyűjteményes kert, növényanyagát a diákok a tanulmányaik során részletesen megismerik.
- A kertben korábban kialakításra került „**Öko Kert**” kertrész, folyamatos fenntartása, üzemeltetése, fejlesztése.
- Az **iskolakertünket folyamatosan fejlesztjük**, és az aktuális oktatási és látogatói igényeknek megfelelően alakítjuk. A fejlesztések során nagy hangsúlyt fektetünk a közös gondolkodásra, tervezésre és megvalósításra, amelybe oktatóink és diákjaink is bekapcsolódnak.
- Az egyes osztályok az osztályfőnökök segítségével a saját közvetlen környezetüket, az **osztálytermeiket** is igyekeznek megfelelő igényességgel kialakítani - jellemzően természetes anyagok használatával; növények, illusztrációs anyagok elhelyezésével.
- A környezeti nevelésben, szemléletformálásban nagy segítséget kaphatunk a témában működő **civil szervezetektől**. E tekintetben a naprakész információk átvételével jól állunk, viszont a közvetlen kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás tekintetében előre kell lépünk (pl.: HUMUSZ, Levegő Munkacsoport, MME, WWF).

Tanítás, tanulás (folyamatos tevékenység):

- Az iskola **pedagógiai programjában, helyi tantervében** kiemelten képviseli a fenntarthatóság pedagógiájának törekvéseit, ami által formálódik a tanulók természet és környezetszemlélete. Ezt a célt közvetetten szolgálják a különböző, alkalmazott pedagógiai módszerek és tanulásszervezési formák, amelyek leginkább a gyakorlati foglalkozások és a tehetséggondozás keretei között kapnak teret.
- A **diákok** a saját életkoruknak és képességeiknek megfelelően aktívan, a pedagógusokkal partneri viszonyban **vesznek részt** bizonyos oktatási, szemléletformáló tevékenységek megszervezésében, megvalósításában. Bekapcsolódnak az iskola beiskolázást segítő, az iskolát népszerűsítő programokba, illetve az összes olyan rendezvénybe, ahol külsős látogatókat várunk az iskolában, iskolakertben, ahol maguk is tükröznek, és átadják az iskola által képviselt környezettudatos szemléletet.
- Az **iskolán kívüli tevékenységek**, szakmai gyakorlatok keretén belül szintén lehetőség adódik a környezettudatos szemlélet formálására. Folyamatosan vettek, vesznek részt diákjaink szakmai gyakorlaton – kertész-szakmai partnereken túl – például: az ELTE Fűvészkertben, a Budai Arborétumban, a Fővárosi Állat- és Növénykertben, ahol a fenntartási feladatok elvégzése mellett lehetőség nyílt a különleges növényállomány, a génmegőrzési feladatok, különleges szaporítási eljárások megismerésére.
- Az iskola Ökoiskola és Madárbarát kert címéhez kapcsolódó ismereteket már a hagyományosan megszervezésre kerülő **Beszoktató Hetek** keretében is igyekszünk átadni a leendő

tanulóinknak. Tematikus kvíz feladatokon keresztül, illetve, ha lehetőségünk van rá, szakmai kirándulás megszervezésével.

Személyi feltételek, belső kapcsolatok:

- Általánosságban elmondható, hogy az iskola valamennyi dolgozója **példát mutat** a diákoknak a környezetbarát szemlélet, az egészséges életvitel és a fenntarthatóság szempontjait figyelembe véve.
- Az iskolában működő Öko-Munkacsoport segíti az iskolai környezeti nevelési tevékenységeket.
- A diákokat szervezeten is bevonjuk a környezeti nevelési feladatok végrehajtásába.
- A DÖK-ben is helyet kap egy diák ökoiskolai referens.
- A diákokon keresztül igyekszünk a szülőket, a családokat is elérni és megszólítani.

Tanításon kívüli tevékenységek:

- Az osztályfőnökök az **osztálykirándulások szervezése, tervezése** kapcsán jellemzően olyan helyszíneket választanak, ahol lehetőség nyílik a környező táj, élővilág megismerésére.
- Iskolánkban idén elindítottunk egy „**Öko-Klubot**”, amelynek a keretében a szakmánkhoz kapcsolódó, egyben környezetvédelemhez, természetvédelmi, fenntarthatósági kapcsolódó témaköröket dolgozunk fel előadás, majd az azt követő diskurzus keretében tanáraink és meghívott előadók segítségével.
- Szintén ebben az évben indítottuk el az **Öko Kirándulások**-at, amelyek célpontjai egyrészt lehetnek olyan területek, amelyek valamilyen értéket (természeti, kultúrtörténeti) hordoznak, másrészt olyan létesítmények, amelyek a fenntarthatóság, a környezet- és természetvédelem céljait szolgálják.
- Öko-faliújság üzemeltetése.
- **Honlapunkon** hírt adunk rendezvényeinkről, tevékenységeinkről, és azokról a szépségekről, amelyek éppen aktuálisan megtekinthetők kertünkben.
- Rendszeresen üzemeltetjük a Varga Márton Ökoiskola **Facebook** oldalt, ahol aktuális, ökoiskolai témához kapcsolódó híreket osztunk meg.

Társadalmi kapcsolatok:

- Az iskola számára jelentős előnyt jelent az a gazdag és értékes környezet, ami körül veszi. A Japán-kert számos **látogatót** vonz, akik szervezett formában is felkeresik intézményünket, segítve a társadalmi kapcsolatok alakulását.
- Fontosnak tartjuk, hogy kapcsolatban állunk olyan **szervezetekkel, programokkal** mint pl.: Plant for the Planet, Bisel Projekt akiknek tevékenységéhez csatlakozva erősíthetjük a diákjaink környezettudatos szemléletét és magunk is szemléletformálók lehetünk.
- Kapcsolatban állunk más **oktatási intézményekkel** (egyetemmel, általános iskolával és óvodával), **kutatóintézetekkel** akikkel a szakmai munkán keresztül közvetetten vagy közvetlenül, közösen tudjuk megvalósítani az ökoiskola céljait.

Fizikai környezet (folyamatos):

- ***Iskolaépületeink környékén*** a növényzet változatos és gondozott. Az iskola profiljának megfelelően a diákok rendszeresen vesznek részt kertfenntartási, -kezelési, -építési munkákban. Szakmai tapasztalataikkal képesek a saját, otthoni környezetüket is „zöldebbé” tenni.
A ***keletkező zöld hulladék*** egy (kis) részét komposztáljuk, más (jelentős) részét a Főkert Komposzt Telepére szállítatjuk. (A keletkező nagy mennyiségű zöld hulladék komposztálására helyben sajnos nagyobb távlatban sem lesz lehetőség a hely szűke miatt.) A helyben maradó komposzt feldolgozását, kezelését a diákjaink a tanulmányaik során megismerik,
- Az iskolaépületbe lépve egyáltalán nem mindegy, milyen kép fogadja a hozzánk érkezőket. A nyár folyamán az iskolánk bejáratánál, jellemzően szobanövények felhasználásával ***zöldfal*** épült, melynek fenntartása folyamatos feladatot jelent.
- ***Iskolakönyvtárunk*** folyamatosan bővíti a fenntarthatósággal kapcsolatos információhordozókat, amelyek a diákok számára a nyitvatartási időben szabadon hozzáférhetők.

Az iskola működtetése (folyamatos):

- Az iskolában a bejárat mellett kihelyezett ***szelektív hulladékgyűjtő edényekkel*** biztosítjuk az iskolai keletkezett szemét szelektálását, csökkentését (műanyag-, papír-, vegyes- illetve elemgyűjtő-edény). Az egyes osztályokban a hulladékok szelektálása viszont továbbra is kevésbé szervezett formában zajlik, lényegében az osztályfőnökök személyes hozzáállására alapozott. A pedagógusok az egyes tanári helyiségekben szintén egyénileg oldják meg hulladékok szelektív gyűjtését.
Az iskolai takarító személyzet is tevékenyen kapcsolódik be a folyamatba, és az elvártak szerint szelektíven gyűjti/üríti a hulladékot.
- A működés során törekszünk az iskolai ***hulladék csökkentésére***, a ***környezettudatos fogyasztói szokások*** kialakítására. Ennek tükrében például a téli időszakban, amikor a hideg időszakban végzett munkavégzés miatt a diákokat meleg itallal látjuk el, akkor elmosható edényzetet használunk.
- Az iskolakert kiemelt értékeinek védelme érdekében a téli síkosságmentesítés során környezetbarát anyagokat, eljárásokat használunk.
- Általánosságban törekszünk a ***környezetkímélő eszközök, tisztítószeresek használatára***.

Tervezett programok, feladatok a 2020/21 tanévben:

TEVÉKENYSÉG	HATÁRIDŐ	FELELŐS	DOKUMENTUM
Működési tevékenység öko szemléletű megszervezése	folyamatos	öko- munkacsoport	beszámoló, fotó dokumentáció
Az iskola kertjének és környezetének rendben tartása	folyamatos	gyakorlatvezető tanárok	éves munkaterv, fotó dokumentáció
Az Öko-kert üzemeltetése, rendben tartása	folyamatos	Rákosi Viktória	fotó dokumentáció
Az iskolai zöld hulladék egy részének komposztálása	folyamatos	gyakorlatvezető tanárok	tanmenetek
Madárodúk üzemeltetése, megfigyelése, karbantartása (Madárbarát kert)	folyamatos	öko munkacsoport, MME	beszámoló, fotó dokumentáció
Az iskolai Zöld Fal és a beltéri növények ápolása	folyamatos	Koltai Tamás; Kőfalvi Gáborné	fotó dokumentáció
Az iskolai szelektív kukák üzemeltetése	folyamatos	üzemeltetés	éves munkaterv
Iskolai száraz elem gyűjtés	folyamatos	üzemeltetés	éves munkaterv
Osztálytermek rendben tartása (szelektív kukák üzemeltetése)	folyamatos	osztályfőnökök, tanulók	fotó dokumentáció
A fenntarthatóság érdekében végzett pedagógiai munka	folyamatos	tanári kar	munkaterv, óravázlatok, tanítási órák
Tanulmányi kirándulások dokumentációja	folyamatos	osztályfőnökök	beszámoló, fotó dokumentáció, honlap
Kapcsolattartás a külső, civil szervezetekkel	folyamatos	iskolavezetés, öko- munkacsoport	beszámoló
Kerti vezetések szervezése, koordinálása	folyamatos	Kővári Andrea	ütemezési táblázat
Iskolai öko faliújság üzemeltetése	folyamatos	Rákosi Viktória	beszámoló, fotó dokumentáció
Iskolai honlap öko információinak frissítése	folyamatos	Molnár Gabriella	digitális és nyomtatott dokumentáció
Iskolai Facebook oldal üzemeltetése	folyamatos	Rákosi Viktória	Facebook
Az iskolai könyvtár anyagának bővítése fenntarthatósággal kapcsolatos anyagokkal	folyamatos	Molnár Gabriella	digitális és nyomtatott adathordozók
Az iskolabüfével együttműködve az egészségesebb élelmiszerek népszerűsítése	folyamatos	Pintér Karolina; Hanricsák Andrea	éves munkaterv
Öko-Kézikönyv kidolgozása, fejlesztése	folyamatos	öko munkacsoport	digitális és nyomtatott dokumentáció
Öko-Munkacsoport összejövele	szeptember, január	Dublinszki-Boda Brigitta	éves munkaterv

<i>Egyeztetés a vezetőséggel</i>	szeptember	Dublinszki-Boda Brigitta	éves munkaterv
<i>Éves munkaterv elkészítése</i>	szeptember	Pintér Karolina	munkaterv
<i>Beszoktató hét „öko” programjának összeállítása</i>	szeptember	Kaszab László	beszámoló, fotó dokumentáció
<i>Tájékoztató táblák, információs QR kódok kihelyezése a kertben</i>	szeptember	Gódorné Hasenauer Zita, Fónód Attila	fotó dokumentáció
<i>Öko-Klub indítása, üzemeltetése</i>	november 16. 14.10, kéthetente folyamatosan	aktuális előadó; Antics Katalin	beszámoló, fotó dokumentáció, honlap
<i>Teremdekorációs verseny</i>	november	DÖK, osztályfőnökök	beszámoló, fotó dokumentáció, honlap
<i>Folyamatos madáretetés</i>	november közepétől	Rákosi Viktória	fotó dokumentáció
<i>Öko kirándulás (Pálvölgyi-barlang)</i>	január	Major László	beszámoló, fotó dokumentáció, honlap
<i>Információs táblák (növényekről, QR kóddal) kihelyezése a kertben</i>	januártól (folyamatos)	Dublinszki-Boda Brigitta	beszámoló, fotó dokumentáció, honlap
<i>A kert növényanyagának jeltáblázása</i>	januártól (folyamatos)	kertész szakmai munkaközösség	beszámoló, fotó dokumentáció, honlap
<i>BISEL Projekt lebonyolítása</i>	januártól (folyamatos)	Kovács Andrea	beszámoló, fotó dokumentáció, honlap
<i>Beporzók napja</i>	március 10.	Dublinszki-Boda Brigitta	beszámoló, fotó dokumentáció, honlap
<i>Fenntarthatósági Témahét</i>	április 19-23.	Pintér Karolina öko munkacsoport	beszámoló, fotó dokumentáció, honlap
<i>Föld Napja</i>	április 22.	Dublinszki-Boda Brigitta	beszámoló, fotó dokumentáció, honlap
<i>Öko kirándulás (Főkert komposztálótelep)</i>	május	Dublinszki-Boda Brigitta	beszámoló, fotó dokumentáció, honlap
<i>Madarak és Fák napja</i>	május 10.	Rákosi Viktória	beszámoló, fotó dokumentáció, honlap
<i>Öko-Kézikönyv kidolgozása, fejlesztése</i>	folyamatos	öko munkacsoport	digitális és nyomtatott dokumentáció

A betervezett, a tavaszi koronavírus-helyzet miatt ebben a tanévben megvalósításra váró feladatok:

- **Fenntarthatósági Témahét** programjának megszervezése.
- A **diákok** hatékony **bevonása** a környezeti nevelési feladatok végrehajtásába.
- Egy rendszeresen működő „**Öko-Klub**” megszervezése.
- Iskolai szinten megszervezett „**Öko-kirándulások**” szervezése.
- **Egységesebb szelektív hulladékgyűjtési rendszer** kidolgozása, kialakítása.
- Külső, **szakmai szervezetekkel** meglévő kapcsolatok erősítése, újak kialakítása.
- Az „Öko Kézikönyv” összeállításának folytatása.
- Nagy a „külsős” érdeklődés az iskola kertjével kapcsolatban. Az Ökoiskolához kapcsolódó **tájékoztató táblák** kihelyezésével közvetetten is végezhetünk szemléletformáló tevékenységet.

A beszámolót és munkatervet összeállította:
Dublinszki-Boda Brigitta